

[Vilhelm Rasmussen.]

skal være ortografisk rigtigt. Og her er vi ved et for hele Folket betydningsfuldt Spørgsmaal. Hvis nemlig vort Skriftsprog er irrationelt, taber vi paa to Maader derved: For det første taber vi paa den Vis, at der bruges en uødvendig lang Tid til at forsøge paa at indøve Børnene i at skrive ortografisk rigtigt, uden at man opnaar det Resultat, man stræber efter, bortset fra et lille Mindretal, som er de bedst begavede af Børnene. Det er altsaa den ene Tabskonto. Men den anden er efter min Mening fuldt saa stor. Den kommer nemlig deraf, at den Tid, der forgæves er brugt til at lære Børnene at skrive ortografisk rigtigt, kunde være blevet anvendt til frugtbart Arbejde paa at udvikle deres Intelligens og andre betydningsfulde sjælelige Egenskaber. Derfor vilde jeg ønske, at de, der kritiserer Folkeskolen, var gaaet ganske anderledes grundigt til Værks, havde søgt et Samarbejde med de Mennesker, som beskæftiger sig med dette, saaledes at man roligt kunde have undersøgt, hvordan det forholder sig, og hvad der kan være betydningsfulde, medvirkende Aarsager.

Da jeg nu mener, at jeg har peget paa en meget væsentlig medvirkende Aarsag til, at det ikke alene nu, men ogsaa langt tilbage i Tiden stadig har været galt i denne Henseende med Skolens Elever i Konfirmationsalderen, vil jeg gerne have Lov til at henstille til den højtærede Undervisningsminister, at han tager Initiativet til en Reform før eller senere af vort Skriftsprog. Og det skal ikke være en Reform, der kun gaar ud paa den Bagatel at faa fornuftige Regler for Anvendelsen af de store Begyndelsesbogstaver, skønt jeg erkender, at det har sin Betydning. Og alle Mennesker i denne Sal, der nogen Sinde læser en Bog paa Engelsk eller Fransk eller Italiensk, maa give mig Ret i, at man, naar man gør det, overhovedet ikke tænker paa, at der anvendes helt andre og rationellere Regler for Anvendelsen af de store Begyndelsesbogstaver. Det tænker man kun paa, naar man diskuterer Problemet, naar man er konservativ og for enhver Pris vil bevare de tyske Regler for Anvendelsen af de store Begyndelsesbogstaver. Det vilde allerede være en Lettelse, om man var forstandig paa dette Omraade. Men det er ingenting, ingen Verdens Ting mod en rationel Retskrivningsreform, selv om den ikke en Gang er, hvad man kunde kalde meget radikal. Hvis man lærer Bogstaverne i det italienske Sprog, er man straks i Stand til at stave hvert eneste italienske Ord rigtigt. I den Grad dækker Udtalen af

det italienske Ord Stavningen af Ordet. Tænk nu en Gang paa, hvilken Uoverensstemmelse der er mellem den gode klare danske Rigsmålsudtale og den Maade, hvorpaa vi staver Ordene. Der vilde kunne spares en uhyre Tid i Opdragelsen, navnlig i Børnenes første Aar, hvis man vilde gaa ind i det Arbejde, som jeg her taler for, og saa vilde der samtidig blive Tid til et virkeligt udbyttegivende Arbejde paa at opdrage Børnenes betydningsfulde sjælelige Arbejdsmidler, deres Iagttagelsesevne, deres Tænkeevne, deres frugtbare Fantasi, deres Moral, deres Villie. Saa uhyre meget forsømmes paa disse Omraader i Skolen, fordi man spilder Tiden med at gøre Forsøg paa at lære Børnene at stave ortografisk rigtig i et Sprog, hvor det er saa vanskeligt som i vort. Derfor tror jeg, at det vilde være en national Velgerning, dersom den højtærede Undervisningsminister vilde gøre en Begyndelse i denne Retning ved at ned sætte en ganske lille sagkyndig Kommission eller Udvalg. Jeg skal nævne saadanne Personer som Professor Otto Jespersen, Professor Brøndum-Nielsen, Adjunkt Rehling som Mennesker, der efter min Mening er ganske særligt kvalificerede til paa rationel Vis at stille Forslag til en Reform af den Art.

Dertil skulde imidlertid ikke gerne Reformen af vor Opdragelse begrænse sig. Det er ogsaa mit Ønske, at den højtærede Undervisningsminister vil tage op til Undersøgelse og Revision samtlige Cirkulærer, Undervisningsvejledninger for alle Arter af dansk Skole. Hvis vi nemlig spørger os selv: Hvad er egentlig den dybere Grund til, at det lille Danmark har et Landbrug, der indtager en saa fremragende Stilling, som det danske Landbrug gør, som er i Stand til hvert Aar baade at brødføde sig selv og udføre Varer for saa umaadelig mange Millioner Kroner? hvad er Grunden til, at det lille Danmark, som hverken har naturlige Kraftmidler eller Raastoffer, dog har et Haandværk og en Industri, der tilsammen beskæftiger ca. 320 000 organiserede Arbejdere foruden dem, der ikke er organiserede? saa kan man ikke andet end erkende — det maa man gøre —, at en Hovedandel i dette har den danske Folkeopdragelse; det, at dette er os muligt, kan vi takke de vise og fremskredne Personer for, som i Slutningen af det attende Aarhundrede lagde Grunden til de Anordninger, der blev udstedt i 1814, disse Anordninger, ved hvilke Danmark var en Menneskealder eller mere forud for hele den øvrige kultiverede Verden, disse Anordninger, som er en af de største Ærespøster i